

Ukrajina: 192. Zelenskyj je židovský hrdina, někteří Židé se obávají, že jeho uznání nevydrží

Když na Babyn Jar dopadaly rakety a synagogy se mění v úkryty před bombami, stojí za to si připomenout, jak se Židům dařilo, když v minulosti tuto oblast zpustošily války.

Ukrajina

Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj 17. března 2022. (Ukrajinská vláda/Handout/Agentura Anadolu/Getty Images)

Zelenskyj je židovský hrdina, někteří Židé se obávají, že jeho uznání nevydrží

Většina amerických Židů, stejně jako většina Američanů, pohlíží na válku na Ukrajině jako na strašlivou lidskou katastrofu, která vyžaduje politickou podporu, filantropické dolary a vroucí modlitby.

Jsme žádáni, abychom se účastnili protestních shromáždění, pomáhali uprchlíkům a získávali finanční prostředky; někteří se účastní humanitárních misí do sousedních zemí, které se zmítají ve vlnách zoufalých Ukrajinců prchajících do bezpečí, jako mnoho našich příbuzných bylo před desítkami let nuceno uprchnout před nacisty.

Dochází také k nečekanému nárůstu hrdosti. Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj, globální hrdina současnosti, je Žid a jeho identita prozatím není přítěží, ale často je výhodou.

Napříč obvykle roztrštěným americkým židovským spektrem, od ortodoxních až po ty nejliberálnější, je Zelenskyj zahrnován jistým druhem rodinného objetí jako charismatický symbol odhodlání a odvahy. [Jak napsal](#) Rob Eshman v *The Forward*, nejde jen o jednosměrné uctívání hrdinů, ale o hlubší vzájemný obdiv.

„Nejen, že jsme Zelenského objali, on nás objal zpět. Při dvou příležitostech od začátku invaze mluvil přímo s americkými Židy a požádal je, aby mluvili jako Židé jménem Ukrajiny,“ napsal Eshman.

V tomto se Židé do značné míry shodují s ostatními Američany, z nichž většina [schvaluje](#) přístup

Bidenovy administrativy ke spolupráci s evropskými spojenci a zpřísnění ekonomických sankcí proti Rusku (i když republikáni stále neschvalují samotného prezidenta Bidena).

Zelenského projev v Kongresu USA 16. března vyvolal neutuchající ovace ve stoje. A [průzkumy veřejného mínění](#) ukazují, že nenávisť USA vůči Zelenského nepříteli, ruskému prezidentovi Vladimiru Putinovi, je na historickém maximu.

Ale tento zdánlivě přímočarý obraz jednomyslnosti a podpory napříč náboženskou krajinou je protkaný úzkostí.

I když se zdá, že američtí Židé jsou v tomto brutálním konfliktu pevně na straně těch dobrých, globální realita je nejasnější. A dychtivost spojit se a získat finanční prostředky zakrývá obavy, svírající žaludek: že tento okamžik nebude dlouho trvat.

Zelenskij by mohl být bleskově svržen ze svého piedestalu, jeho globální dobrá vůle by se mohla rozptýlit, pokud udělá chybný krok, nebo se válka protáhne za velkou cenu, nebo bude sesazen nebo ještě hůře zavražděn.

Tato úzkost má dobrý důvod. Historicky byla Ukrajina hřbitovem Židů, menšiny, na kterou se zaměřovaly všechny strany její politiky.

Vlna tolerance a pluralismu, která umožnila Zelenskému stát se prezidentem v roce 2019, po volební kampani, během níž jeho náboženství nikdy nebylo instrumentalizováno jeho oponenty, je relativně nedávným fenoménem.

Povstání na Majdanu v roce 2014, kdy byla svržena proruská ukrajinská vláda, zahájilo toto období západně orientovaného liberalismu, ve kterém se zdálo, že pulzující nacionalismus převáží etnické a náboženské rozdíly. Obava je, že to bude krátkodobé.

„Když se věci pokazí, nepřekvapilo by mě, kdyby ta či ona skupina začala obviňovat Židy,“ řekl mi v rozhovoru Jeffrey Veidlinger, profesor historie a judaistiky na University of Michigan.

Náboženskou scénu komplikuje role Izraele, který šlape po úzké střední cestě – jak se vláda připojuje k Západu, aby vítala uprchlíky a odsuzovala Rusko, váhá také se sankcionováním židovských oligarchů a snaží se prosadit roli prostředníka s Putinem, aby skončil konflikt.

[V prvních týdnech války údajně](#) na izraelském letišti Ben Gurion přistálo více než tucet soukromých letadel z Moskvy; někteří ruští miliardáři mají také izraelské pasy a jejich obrovské bohatství a vlastnictví nemovitostí jim zajistilo společenskou a politickou moc v zemi.

Vyhýbání se plnému sankcionování mnoha oligarchů, kteří se hlásí k židovskému dědictví, zvláště pobouřilo některé americké úředníky. Victoria Nulandová, americká ministryně zahraničí pro politické záležitosti, [řekla](#) zpravodajskému kanálu izraelské televize, že „nechcete se stát posledním útočištěm špinavých peněz, které přživují Putinovy války“.

Sám Zelenskij v neděli ve sžíravém [projevu](#) k izraelským vůdcům evokujícím holocaust kritizoval židovský stát za to, že nedokázal vyzbrojit svou zemi.

[Jak varoval](#) novinář a historik Gershom Gorenberg v *The Washington Post*, Izrael se nakonec bude muset rozhodnout, kde bude stát. „V našem temném novém světě je poloviční neutralita nemožná,“ napsal.

Židovská identita v těchto komplikovaných situacích je sama o sobě složitá. Desetiletí sovětské

nadvlády si vynutila podivný rozpor: židovský život byl potlačován ve stejnou dobu, kdy byli Židé terčem pronásledování, a mnozí našli bezpečí v tom, že se považovali spíše za Sověty než za Ukrajince.

Jak mi řekl profesor historie na Stanfordské univerzitě Steven Zipperstein: „Část tohoto příběhu je připomínkou toho, že identita není tvořena jednou věcí.“

Skutečně, stejně jako mnoho dalších známých amerických Židů – včetně Leonarda Bernsteina, Boba Dylana a Jona Stewarta – mohou vysledovat své předky zpět na Ukrajinu, v mém případě do Kolomyje, města, které bylo střídavě ovládáno Moldávií a Polskem, a nyní je na západní Ukrajině.

Zatímco Židé po staletí žili v prosperujících komunitách v těchto sporných oblastech, existovala také dlouhá období extrémního a násilného antisemitismu, což je důvod, proč moje rodina po etapách emigrovala do Ameriky, před a po první světové válce.

Ve své nedávné knize *Uprostřed civilizované Evropy: Pogromy let 1918-1921 a počátek holocaustu* Veidlinger [tvrdí](#), že „přítomnost Židů na všech stranách konfliktu, který zahřál Ukrajinu během revoluční éry po 1. světové válce znamenala, že ať jste na kterékoli straně, vždy je na vině Žid. V důsledku toho bylo zabito asi 100 000 Židů při více než 1 000 pogromech, které se odehrály na 500 místech.

A to bylo předtím, než bylo během holocaustu zavražděno odhadem 1,5 milionu ukrajinských Židů, mezi nimi i členové Zelenského rodiny.

Teprve v posledních letech, a zejména po nečekaném zvolení Zelenského prezidentem, začala Ukrajina počítat se svou krvavou minulostí. Když jsem na začátku 80. let navštívil místo známé jako [Babyn Jar](#) u Kyjeva, místo jednoho z nejhorších masakrů během druhé světové války bylo stále pod sovětskou vládou a zůstalo opuštěné a zanedbané.

Skutečnost, že tam bylo zavražděno 34 000 Židů, nebyla ani zmíněna. V loňském roce Zelenskij předsedal připomenutí plánovaného nového památníku v hodnotě 100 milionů dolarů pro to, co je nyní v místním jazyce známé jako Babyn Jar. (V prvních dnech této poslední války ruská armáda bombardovala nedalekou rádio-televizní věž, zabila pět lidí a poškodila stávající památník.)

Nedávný rozkvět židovského náboženského a kulturního života na Ukrajině se náhle zastavil s válkou, protože tisíce Židů [prchají](#) před smrtí a zkázou, takže ti, kteří zůstávají, jsou menší menšinou, i když je jejich souvěrce prezidentem.

„Věci se na Ukrajině za posledních pět let dramaticky změnily,“ řekl Veidlinger. „Je těžké vědět, jak moc mohou být staré vzorce oživeny, i když se je někdo pokusil oživit.“

A tak úzkost pokračuje. Veidlinger řekl, že by ho nepřekvapilo, kdyby Putin začal používat kódované antisemitské řečnické obrazy, aby charakterizoval Zelenského – jako nástroj „západních kosmopolitů“ nebo George Sorose nebo Izraele – a pokusil se zdiskreditovat ukrajinského vůdce v očích svých občanů.

[Jak napsal](#) Veidlinger na nedávném fóru pro Pennsylvanskou univerzitu:

„Dnešní přítomnost Židů na všech stranách současného konfliktu je důkazem toho, jak snadno byli Židé po desetiletích represí v Sovětském svazu schopni uspět v moderních státech Ruska a Ukrajiny. Ale když na Babyn Jar dopadají rakety a synagogy se mění v úkryty před bombami, stojí za to si připomenout, jak se Židům dařilo, když v minulosti tuto oblast zpustošily války.“

Jane Eisner

[Religion & Politics](#)

Jane Eisner

Jane Eisner

Jane Eisner je uznávaná novinářka, vychovatelka, nezisková vedoucí a veřejná řečnice, která je v současnosti ředitelkou pro akademické záležitosti na Graduate School of Journalism na Kolumbijské univerzitě a dohlíží na program Masters of Arts.

Více než deset let byla šéfredaktorkou Forwardu, první ženou, která zastávala pozici v přední americké národní židovské zpravodajské organizaci.

Od té doby, co Eisner vstoupila do Forwardu v roce 2008, tato publikační organizace dramaticky rozšířila svůj digitální dosah a stala se autoritativním zdrojem zpráv, názorů, umění a kultury v židovském světě.

Tato organizace získala řadu regionálních i celostátních ocenění a její úvodníky byly opakovaně oceněny Společností profesionálních novinářů a dalšími mediálními skupinami. Je známá svými rozhovory s takovými významnými osobnostmi, jako je prezident Barack Obama, soudkyně Ruth Bader Ginsburg, premiér Benjamin Netanjahu, prezident Reuven Rivlin a mnoho dalších.

Před svou prací ve Forwardu zastávala Eisnerová 25 let výkonné redakční a zpravodajské pozice v The Philadelphia Inquirer, mimo jiné jako redaktorka redakční stránky, syndikovaná fejetonistka, vedoucí kanceláře radnice a zahraniční korespondent.

V letech 2006 až 2008 sloužila jako viceprezidentka National Constitution Center a vyučovala na

Wesleyan University a University of Pennsylvania, kde je vedoucím pracovníkem Penn's Program for Research and Religion in Urban Civil Society.

Eisner je předsedkyní představenstva Student Press Law Center a členkou Rady pro zahraniční vztahy. Je autorkou knihy „Taking Back the Vote: Getting American Youth Involved in Our Democracy“, publikované v roce 2004 nakladatelstvím Beacon Press.

Často přispívá do The Washington Post, The Los Angeles Times, TIME, NPR a dalších hlavních zpravodajských médií.

Eisner je absolventkou Wesleyan University a Columbia Journalism School. Byla členkou Katharine Houghton Hepburn Center na Bryn Mawr College ve svém inauguračním roce a v roce 2009 se účastnila Sulzberger Executive Leadership Program. Se svým manželem Dr. Markem Bergerem žije v New Yorku.

-krk-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)